

Светски дан здравља, 7. април 2018. године - Универзална покривеност здравственом заштитом: доступна и приступачна свима „Здравље за све”

Ажурирано 07.04.2018. године

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”, уз подршку Министарства здравља Републике Србије и Светске здравствене организације (СЗО) – Канцеларије за Србију, сваке године обележава 7. април, Светски дан здравља, као један од значајних датума из Календара јавног здравља. Ове године Светски дан здравља посвећен је доступности здравственој заштити и обележава се под слоганом „Здравље за све”. Ове године обележава се и јубиларних 70 година од иницијативе и првог обележавања овог важног датума од стране СЗО. Поводом обележавања Светског дана здравља 2018.године СЗО позива светске лидере да истрају у напорима за остварење циљева одрживог развоја на које су се обавезали 2015. године, а који као крајњи циљ имају унапређење здравља свих. Слоган „Здравље за све” овогодишње кампање је уједно седамдесетогодишња визија СЗО.

Зашто је важна универзална доступност здравственој заштити

Здравствена заштита је организована и свеобухватна делатност друштва чији је основни циљ остварење највишег могућег нивоа очувања здравља грађана. Здравствена заштита обухвата спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију.

У оквиру друштвене бриге за здравље обезбеђује се здравствена заштита која обухвата:

- 1) очување и унапређење здравља, откривање и сузбијање фактора ризика за настанак обољења, стицање знања и навика о здравом начину живота;
- 2) спречавање, сузбијање и рано откривање болести;
- 3) правовремену дијагностику, благовремено лечење, рехабилитацију оболелих и повређених;
- 4) информације које су становништву или појединцу потребне за одговорно поступање и за остваривање права на здравље.

Здравствену заштиту у Републици Србији становништво остварује преко здравственог осигурања које постоји као обавезно и добровољно здравствено осигурање.

Обавезно здравствено осигурање је здравствено осигурање којим се запосленима и другим грађанима обухваћеним обавезним здравственим осигурањем обезбеђују право на здравствену заштиту и право на новчане накнаде за случајеве утврђене овим законом.

Добровољно здравствено осигурање је осигурање од настанка ризика плаћања учешћа у трошковима здравствене заштите у складу са овим законом, осигурање грађана који нису обавезно осигурани по овом закону односно који се нису укључили у обавезно здравствено осигурање, као и осигурање на већи обим и стандард и друге врсте права из здравственог осигурања.

Обавезно здравствено осигурање обезбеђује се и спроводи у Републичком фонду за здравствено осигурање.

Добровољно здравствено осигурање могу да спроводе правна лица која обављају делатност осигурања у складу са законом, као и Републички фонд.

Обавезно здравствено осигурање обухвата:

- 1) осигурање за случај болести и повреде ван рада;
- 2) осигурање за случај повреде на раду или професионалне болести.

Права из обавезног здравственог осигурања јесу:

- 1) право на здравствену заштиту;
- 2) право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад осигураника;
- 3) право на накнаду трошкова превоза у вези са коришћењем здравствене заштите.

Право на здравствену заштиту за случај настанка болести и повреде ван рада обухвата здравствену заштиту у погледу превенције и раног откривања болести, здравствену заштиту у вези са планирањем породице, као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја, као и здравствену заштиту у случају болести и повреде ван рада без обзира на узрок, која се обезбеђује на примарном, секундарном и терцијерном нивоу, у зависности од здравственог стања осигураног лица, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона. Право на здравствену заштиту у случају повреде на раду или професионалне болести обухвата здравствену заштиту у случају настанка повреде на раду или професионалне болести која се обезбеђује на примарном, секундарном и терцијерном нивоу.

Право на здравствену заштиту које се обезбеђује обавезним здравственим осигурањем обухвата:

- 1) мере превенције и раног откривања болести;
- 2) прегледе и лечење жена у вези са планирањем породице као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја;
- 3) прегледе и лечење у случају болести и повреде;
- 4) прегледе и лечење болести уста и зуба;
- 5) медицинску рехабилитацију у случају болести и повреде;
- 6) лекове и медицинска средства;
- 7) протезе, ортозе и друга помагала за кретање, стајање и седење, помагала за вид, слух, говор, стоматолошке надокнаде, као и друга медицинска помагала.

Осигураним лицима се, ради очувања и унапређења здравља, спречавања, сузбијања и раног откривања болести и других поремећаја здравља обезбеђују следеће мере:

- 1) здравствено васпитање које се спроводи организовањем посебних предавања или давања савета од стране здравственог радника у вези са заштитом, очувањем и унапређењем здравља, стицањем знања и навика о здравом начину живота, откривањем и сузбијањем фактора ризика;
- 2) систематски и остали прегледи деце до навршених 18 година живота, односно до краја прописаног средњошколског, односно високошколског образовања а најкасније до навршених 26 година живота, жена у вези са трудноћом и одраслих особа у складу са републичким програмом превенције и раног откривања болести од већег социјалног – медицинског значаја, односно скрининг програма;
- 3) превентивне стоматолошке и профилактичке мере за превенцију болести уста и зуба код трудница и деце до навршених 18 година живота, односно до краја прописаног средњошколског, односно високошколског образовања а најкасније до навршених 26 година живота.
- 4) здравствено васпитање у вези са планирањем породице, превенцијом трудноће, контрацепцијом и хируршком стерилизацијом, тестирањем на трудноћу, тестирањем и лечењем сексуално преносивих болести и ХИВ инфекције;
- 5) вакцинација, имунопрофилaksa и хемопрофилaksa која је обавезна према републичком програму имунизације становништва против одређених заразних болести;
- 6) хигијенско-епидемиолошке и друге законом предвиђене мере и поступке у вези са спречавањем, откривањем и лечењем ХИВ инфекције и других заразних болести и спречавањем њиховог ширења.

Земље које улажу у здравствену заштиту инвестирају у људски капитал. У последњих неколико деценија здравствено осигурање се појавило као кључна стратегија за остваривање напретка у односу на друге здравствене и шире развојне циљеве. Приступ основној здравственој нези и финансијској заштити не само да побољшава здравље људи и очекивани животни век, већ штити земље од епидемија, смањује сиромаштво и ризик од глади, обезбеђује радна места, покреће економски раст и повећава равноправност полова.

Основне чињенице

1. Најмање половина људи у свету тренутно није у могућност да добије основне здравствене услуге.
2. Скоро 1000 милиона људи је сиромашно, а присиљено да плаћа здравствене услуге из свог џепа.
3. Преко 800 милиона људи, односно готово 12% популације потроши 10% на здравствене трошкове за себе, болесно дете или другог члана породице што представља прекомерне трошкове и велики глобални проблем.
4. Универзална покривеност здравственом заштитом омогућиће да људи и заједнице добију здравствене услуге које су им потребне без финансијских трошкова. Ово не значи бесплатну покривеност за све могуће здравствене интервенције, већ подразумева минимални пакет здравствених услуга. То се не односи само на лечење појединаца, већ такође укључује и услуге за целокупну популацију, као што су кампање јавног здравља.

Светска здравствена организација ће се фокусирати на универзалну покривеност здравственом заштитом кроз низ догађаја у 2018. години, почев од Светског дана здравља, 7. априла, на глобалном и локалном нивоу, у циљу проналажења решења за постизање „Здравља за све”.

Светски дан здравља је и ове године прилика да подсетимо становништво на значај здравих стилова живота и превенцију фактора ризика за настанак најчешћих поремећаја здравља. Поводом обележавања Светског дана здравља планирана је организација и одржавање великог броја здравствено-промотивних активности у локалној заједници као што су предавања, трибине, округли столови, јавне манифестације, концерти, спортски догађаји, базари здравља.